

фінансових установ, а також наданням ним переваги класичним банківським продуктам. Тим не менше, незважаючи на суттєве відставання за обсягами активів від банківського сектору, небанківські фінансові установи спроможні скласти банкам конкуренцію, адже на них покладено завдання мобілізації та ефективного перерозподілу фінансових ресурсів на потреби економіки, тим самим перетворюючи вільні грошові кошти у продуктивний капітал. Крім того, темпи зростання небанківських фінансових установ у багатьох розвинених економіках значно випереджають темпи зростання банківського сектору, а структура їх активів відіграє провідну роль у визначенні місця таких установ на фінансовому ринку країни. Водночас, з метою недопущення втрати конкурентних позицій на ринку необхідним є перманентне діагностування діяльності небанківських фінансових установ задля забезпечення їх ефективного розвитку та підвищення ефективності функціонування як фінансового ринку країни, так і всієї економічної системи.

Література

1. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/news/1275.html>.

Шевчук А. М., аспірант кафедри фінансів
суб'єктів господарювання і страхування
Гуцал І. С., д.е.н., професор

ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРАХУНКУ ЕКОНОМІЧНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ

Величина економічного капіталу банку залежить від таких чинників: схильність до ризику, характеристик банківського портфеля, параметрів та методів оцінки ризиків.

Щодо схильності банків до ризику, то, на нашу думку, для початку варто класифікувати чинники банківського ризику за рівнями їх походження, тобто поділити чинники виникнення на макроекономічні та мікроекономічні. Кузьмак О.М. у своїй праці виділяє, окрім державних, світові або глобальні чинники, які також впливають на виникнення банківських ризиків [1, с. 33]. Що стосується мікроекономічних чинників, то їх, в свою чергу, можна розділити на зовнішні та внутрішні.

На макроекономічні чинники банк не може чинити зворотнього впливу, проте вони опосередковано впливають на діяльність банківських установ.

Внутрішні чинники перебувають під контролем банку або є об'єктивними стохастичними характеристиками складників банківської установи [2, с. 9].

Проте, слід зазначити, що на практиці чинники виникнення банківських ризиків здебільшого мають змішаний характер. Також слід зауважити, що кількість даних чинників не може бути остаточною, адже усі явища та процеси є швидкоплинними, що сприяє появі нових чинників, що призводить до появи нових ризиків.

Здатність розраховувати економічний капітал, тобто найбільшу величину можливих втрат на заданому горизонті часу, розраховану з певним довірчим інтервалом, характеризує високий рівень зрілості системи управління ризиками. Більшості українських кредитних організацій належить зробити чимало кроків, перш ніж вони зможуть повноцінно і коректно здійснювати розрахунок величини економічного капіталу, а також його аллокації на бізнес-підрозділі.

В якості одного з інструментів діагностики стану системи управління ризиками фахівці використовують шкалу, яка відобразатиме рівень зрілості системи управління ризиками (фактично вимірювання рівня ризиків) комерційного банку (рис. 1). На нижньому рівні піраміди представлено такий стан системи, при якому банк виявляє і відображає в своїй системі здійснювані ним операції, але при цьому не здійснює виявлення та оцінку можливих ризиків. На верхньому, шостому рівні відображено такий стан системи управління ризиками, при якому банк здійснює розрахунок економічного капіталу, його аллокації на підрозділі і оцінку їх ефективності з урахуванням рівня ризику.



Рис. 1. Інструменти діагностики стану системи управління ризиками

Зараз системи управління ризиками більшості українських банків перебувають у третій стадії зрілості. При цьому в ряді банків переоцінка позицій по ринку здійснюється не за всіма фінансовими інструментами, а тільки по інструментах торгового портфеля, так як вимоги регулятора поширюються тільки на торговий портфель.

Ще до переходу на етап розрахунку економічного капіталу більшості українських банків належить зробити ряд кроків, щоб забезпечити виконання базових вимог до системи управління ризиками. До таких кроків, в тому числі, відносяться:

- вдосконалення системи корпоративного управління, створення повноцінних рад директорів за участю невиконавчих незалежних директорів, комітетів з аудиту;
- вдосконалення внутрішнього аудиту: кваліфікації співробітників, методичного забезпечення, планування робіт, заснованого на рівні ризику;
- накопичення даних, необхідних для правильного налаштування рейтингових моделей;
- впровадження ІТ-систем з функціями аналізу ризиків, комплексне переосмислення структури даних і руху інформаційних потоків, формування корпоративних сховищ даних;
- створення функції управління ризиками (міддл-офісу), яка б брала участь у всіх основних бізнес-процесах і була б незалежною від функцій, що є джерелами ризику;
- здійснення оцінки всіх відкритих позицій по ринку, включаючи інвестиційні позиції, складні похідні інструменти, в управлінській звітності.

Література

1. Кузьмак О.М. Ризик-менеджмент у банківській діяльності: теорія та практика / О.М. Кузьмак. – Тернопіль: ТЗОВ “Терно-граф”, 2014. – 308 с.
2. Примостка Л.О. Управління банківськими ризиками / Л.О. Примостка. – К.: КНЕУ, 2007. – 600 с.

Ютовець І. В., ст. гр. ФСГм-11
Налукова Н. І., к.е.н., доцент

РОЗВИТОК РИНКУ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Серед учасників фінансового ринку особливе місце займають інститути спільного інвестування, які є механізмом залучення інвестиційних ресурсів у економіку. Спільне інвестування акумулює великі інвестиційні ресурси, які в подальшому стають основним “двигуном” для розвитку новітніх і пріоритетних